

Aan

De regeringscommissaris van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum

2 december 2022

Ons kenmerk

Cft 202200153

Pagina

1/6

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Bijlage

-

Onderwerp

Reactie derde uitvoeringsrapportage en advies ontwerpbegrotingswijziging 2022

Geachte mevrouw Francis,

Op 22 november 2022 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de derde uitvoeringsrapportage (UR) en de aangepaste ontwerpbegrotingswijziging (OBW) van het begrotingsjaar 2022. Op grond van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) had de UR over het derde kwartaal van 2022 uiterlijk op 28 oktober 2022 ingediend moeten zijn. Het Cft verzoekt u in het vervolg de wettelijke termijn aan te houden. Met dit schrijven ontvangt u op basis van artikel 22 van de Wet FinBES de reactie van het Cft op de derde UR en het advies bij de OBW 2022.

Achtergrond

De vastgestelde begroting 2022 van Sint Eustatius toont een tekort van USD 0,7 miljoen. Het Cft achtte het begrote tekort toelaatbaar gezien de fase van herstel waarin Sint Eustatius verkeert vanuit zowel de gevolgen van de coronacrisis als het perspectief van de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius.¹ Op 8 september 2022 adviseerde het Cft bij de tweede UR en de eerste OBW 2022 van Sint Eustatius.²

Met de OBW vergrootte Sint Eustatius het tekort tot USD 1,1 miljoen. Het Cft achtte het onwenselijk dat het tekort in 2022 verder werd vergroot en verzocht Sint Eustatius de OBW zodanig aan te passen dat het tekort in 2022 wordt beperkt tot USD 0,7 miljoen, conform de vastgestelde begroting 2022. Daarnaast riep het Cft Sint Eustatius op maatregelen te nemen om de in de OBW opgenomen lastenverhogingen te compenseren en kritisch na te gaan of alle voorgestelde lastenverhogingen wel noodzakelijk zijn.

¹ Cft, kenmerk Cft 202100153, Advies bij de ontwerpbegroting 2022, d.d. 6 december 2021.

² Cft, kenmerk Cft 202200105, Reactie tweede uitvoeringsrapportage en advies eerste begrotingswijziging 2022, d.d. 8 september 2022.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR en de OBW wordt gevormd door de Wet FinBES aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria.

Als gevolg van de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius gelden artikelen 9, 10, 18 tot en met 36, 38 en 39 van de Wet FinBES niet ten aanzien van Sint Eustatius. Op verzoek van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geeft het Cft, ter ondersteuning van de regeringscommissaris en om de overgang naar de reguliere situatie te faciliteren, echter analoge toepassing aan deze artikelen.³

Oordeel

Conform advies van het Cft heeft Sint Eustatius bij de derde UR 2022 een aangepaste OBW opgenomen. De aanbevelingen van het Cft zijn slechts ten dele opgevolgd. In de aangepaste OBW 2022 heeft Sint Eustatius de structurele verhoging van de vrije uitkering (USD 1,3 miljoen) verwerkt, evenals de hogere lasten voor de vuilnisophaaldienst (USD 0,7 miljoen) en de nutsvoorzieningen (USD 0,6 miljoen). Sint Eustatius nam deze lasten per abuis niet op in de vastgestelde begroting 2022. Deze omissie wordt hersteld in de OBW. De overige lastenverzwaringen die wel in de oorspronkelijke OBW waren verwerkt, zijn in de aangepaste OBW niet langer opgenomen. Hiermee voldoet Sint Eustatius aan de aanbeveling van het Cft om kritisch na te gaan of alle lastenverhogingen wel noodzakelijk zijn. Per saldo blijft het tekort na verwerking van deze wijzigingen USD 0,7 miljoen in 2022.

Het Cft is van oordeel dat de OBW nadere aanpassing behoeft naar aanleiding van de realisatie in het derde kwartaal 2022. Op verschillende posten hebben overschrijdingen plaatsgevonden. Zo heeft Sint Eustatius de jaarbegroting voor bijvoorbeeld kantoorkosten en representatie- en communicatiekosten al in het derde kwartaal van 2022 overschreden. Deze overschrijdingen zijn niet verwerkt in de OBW. Hiermee wordt in strijd met artikel 23 lid 1 van de Wet FinBES gehandeld, dat voorschrijft dat het openbaar lichaam geen uitgaven kan doen die niet zijn geraamd bij goedgekeurde begroting of een goedgekeurde begrotingswijziging. Het Cft verzoekt Sint Eustatius om alle reeds gerealiseerde lastenoverschrijdingen te verwerken in de OBW 2022 en aan te geven hoe deze overschrijdingen gecompenseerd worden.

Het Cft adviseerde Sint Eustatius bij de ontwerpbegroting 2022 om actief te sturen op lastenbeheersing.⁴ In zijn reactie op de tweede UR 2022 riep het Cft Sint Eustatius op om maatregelen te treffen om de hogere lasten voor de vuilnisophaaldienst en nutsvoorzieningen te compenseren. Het Cft constateert dat deze aanbevelingen onvoldoende zijn opgevolgd. Met het ingaan van het vierde kwartaal 2022 zijn de mogelijkheden voor Sint Eustatius om bij te sturen inmiddels beperkt.

³ BZK, kenmerk 2021-0000094352, Uitbreiding toezichtstaken Cft BES - Sint Eustatius, d.d. 29 maart 2021.

⁴ Cft, kenmerk Cft 202100153, Advies bij de ontwerpbegroting 2022, d.d. 6 december 2021.

Het is van groot belang dat Sint Eustatius gedurende het begrotingsjaar actiever stuurt op beheersing van de lasten en wanneer nodig maatregelen treft om lastenoverschrijdingen te voorkomen. Het Cft constateert ook dat de vastgestelde begroting geen realistische basis vormt voor het begrotingsjaar 2022, aangezien aanvankelijk niet alle lasten in de begroting zijn opgenomen. Het Cft roept Sint Eustatius op meer zorgvuldigheid te betrachten bij het opstellen van de begroting en het ramen van de baten en lasten.

Sint Eustatius realiseert tot en met het derde kwartaal 2022 USD 11,4 miljoen aan reguliere baten, 68 procent van de begrote baten. De realisatie blijft achter ten opzichte van de gewijzigde begroting 2022. Dit wordt met name verklaard door lagere baten uit lokale heffingen. In het bijzonder blijven de baten afkomstig van de zeehaven achter doordat geen *cargo fees* van olieterminal GTI Statia worden ontvangen. Het Cft adviseert Sint Eustatius kritisch na te gaan of alle begrote baten uit lokale heffingen dit jaar nog worden gerealiseerd. Indien dit niet het geval blijkt, zal dit ook verwerkt moeten worden in de OBW.

Sint Eustatius realiseert tot en met het derde kwartaal van 2022 een voorlopig tekort van USD 2,3 miljoen. Uit de in de derde UR opgenomen prognose blijkt dat Sint Eustatius voor 2022 uitgaat van een tekort van USD 0,7 miljoen over het hele jaar, conform de vastgestelde begroting. Gezien de achterblijvende baten en de reeds gerealiseerde lastenoverschrijdingen, acht het Cft het voorstelbaar dat het tekort in 2022 hoger uitvalt dan begroot. Dit heeft een negatief effect op de algemene reserve van Sint Eustatius en daarmee op de weerstandscapaciteit. Het Cft roept Sint Eustatius op om een uiterste inspanning te leveren om de lasten, bijvoorbeeld voor subsidies en financiële bijdragen, in het vierde kwartaal van 2022 terug te dringen en zo het tekort voor 2022 zo veel mogelijk te beperken.

Toelichting

In tabel 1 is de vastgestelde begroting 2022 weergegeven en de vastgestelde begroting inclusief de aangepaste OBW 2022. Daarnaast geeft tabel 1 de realisatie tot en met het derde kwartaal van 2022 weer, en de realisatie ten opzichte van de vastgestelde begroting inclusief de aangepaste OBW 2022. De baten en lasten samenhangend met de bijzondere uitkeringen zijn in deze tabel niet opgenomen.

Baten

Sint Eustatius realiseert tot en met het derde kwartaal van 2022 USD 11,4 miljoen aan reguliere baten, gelijk aan 68 procent van de gewijzigde begroting. De baten uit de lokale heffingen blijven achter ten opzichte van de gewijzigde begroting. Dit wordt met name verklaard door lagere baten uit de onroerend goed exploitatie en de lucht- en zeehaven. De baten uit de onroerend goed exploitatie zijn lager dan begroot, omdat de facturatie grotendeels nog moet plaatsvinden. Sint Eustatius verwacht deze baten in het laatste kwartaal grotendeels te kunnen realiseren.

De baten uit de lucht- en zeehaven blijven volgens Sint Eustatius achter ten opzichte van de begroting, door het achterwege blijven van de *cargo fees* van olieterminal GTI Statia. Sint Eustatius stelt in de OBW de raming van deze baten niet bij, maar gelet op de huidige financiële situatie van GTI Statia is het onzeker of deze baten in 2022 volledig gerealiseerd gaan worden. Het Cft heeft daarnaast vernomen dat Sint Eustatius in gesprek is met GTI Statia om eventueel de belastingen, kadegelden of havengelden te verlagen.⁵ Het Cft wordt hier graag nader over geïnformeerd bij de vierde UR 2022.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (in miljoenen USD)⁶

	Begroting 2022	Begroting incl. OBW	3e UR 2022	Realisatie
Baten	15,6	16,9	11,4	68%
Lokale heffingen	4,0	4,0	2,5	62%
Vrije uitkering	11,5	12,8	8,6	67%
Overige baten	0,1	0,1	0,3	260%
Lasten	16,3	17,6	13,7	78%
Personeelslasten	9,8	9,8	7,3	74%
Huisvestingslasten	0,8	1,3	1,0	74%
Exploitatielasten	1,7	2,4	1,5	65%
Kantoorkosten	0,4	0,4	0,5	113%
Representatie en communicatie	0,3	0,3	0,6	168%
Vervoersmiddelen	0,2	0,2	0,1	83%
Afschrijvingen	0,4	0,4	0,3	83%
Algemene lasten	0,4	0,4	0,6	138%
Subsidies en bijdragen	2,1	2,1	1,5	73%
Overige lasten	0,2	0,2	0,2	98%
Resultaat	-0,7	-0,7	-2,3	n.v.t.

Bron: vastgestelde begroting, derde uitvoeringsrapportage en aangepaste OBW 2022 van Sint Eustatius.

Lasten

Sint Eustatius realiseert tot en met het derde kwartaal van 2022 USD 13,7 miljoen aan reguliere lasten. De realisatie bedraagt hiermee 78 procent van de gewijzigde begroting.

⁵ BZK, kenmerk 2022-0000561384, Stand van zaken en plannen dossiers Koninkrijksrelaties en reacties op drie verzoeken van de commissie voor Koninkrijksrelaties, d.d. 14 oktober 2022.

⁶ In deze tabel is sprake van afronding op hele USD miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

Tot en met het derde kwartaal 2022 realiseert Sint Eustatius USD 7,3 miljoen aan personeelslasten. Het Cft verzocht Sint Eustatius in zijn reactie op de tweede UR 2022 om een nadere onderbouwing van de personeelslasten en om een toelichting op de stand van zaken met betrekking tot de strategische personeelsplanning.⁷ Uit de derde UR blijkt dat Sint Eustatius is gestart met een doorlichting van de formatie en dat een extern bureau is ingeschakeld voor het opstellen van een strategische personeelsplanning. Het Cft blijft graag geïnformeerd over de voortgang. Hoewel de derde UR 2022 inzicht geeft in de personeelslasten per hoofdfunctie, is geen overzicht opgenomen van het aantal personeelsleden in dienst van het openbaar lichaam. Het Cft verzoekt Sint Eustatius een dergelijk overzicht uitgesplitst naar formatieve functies en tijdelijke projectfuncties in de vierde UR 2022 op te nemen.

De kantoorkosten, de lasten voor representatie en communicatie, en de algemene lasten overschrijden de jaarbegroting. Sint Eustatius verwacht deze overschrijdingen in het vierde kwartaal 2022 te kunnen compenseren met lagere lasten op andere posten. De realisatie op deze posten is echter in lijn met, en loopt in sommige gevallen zelfs voor op, de gewijzigde begroting. Het Cft roept Sint Eustatius op maatregelen te nemen om de lasten op de andere posten terug te dringen.

Bijzondere uitkeringen

Tot en met het derde kwartaal van 2022 realiseert Sint Eustatius USD 8,4 miljoen aan baten en lasten samenhangend met bijzondere uitkeringen. In de projectadministratie van Sint Eustatius zijn ultimo derde kwartaal 100 actieve bijzondere uitkeringen opgenomen. In het derde kwartaal realiseerde Sint Eustatius een lastenoverschrijding van totaal USD 0,06 miljoen op vier projecten gefinancierd uit bijzondere uitkeringen. Deze overschrijding is ten laste gebracht van de reguliere exploitatie.

De grootste overschrijding vond plaats bij het project ter ontwikkeling van een centraal overheidsgebouw, omdat de kosten voor het bouwrijp maken van het terrein hoger waren dan begroot. Sint Eustatius verwacht ook in het komende kwartaal additionele lasten voor dit project. Het is onduidelijk of deze lasten worden gedekt uit een bijzondere uitkering, of ten laste komen van de reguliere exploitatie. Het Cft verzoekt hierover bij de vierde UR 2022 nader te worden geïnformeerd.

Liquiditeitspositie

De liquiditeitspositie van Sint Eustatius bedraagt ultimo september 2022 USD 68,6 miljoen. Een bedrag van USD 66,5 miljoen is geormerkt voor bijzondere uitkeringen. Er resteert derhalve een saldo van USD 2,1 miljoen aan vrij besteedbare middelen, een daling van USD 0,8 miljoen ten opzichte van het saldo ultimo juni 2022. Deze daling wordt niet toegelicht. Het Cft verzoekt Sint Eustatius een toelichting op te nemen in de vierde UR 2022.

⁷ Cft, kenmerk Cft 202200105, Reactie tweede uitvoeringsrapportage en advies eerste begrotingswijziging 2022, d.d. 8 september 2022.

Financieel beheer

Sint Eustatius werkt op basis van het plan van aanpak 'Op weg naar rechtmatig en doelmatig financieel beheer' aan de verbetering van het financieel beheer. In de derde UR heeft Sint Eustatius een planning en beschrijving van de voortgang opgenomen inzake de speerpunten uit dit verbeterplan. Uit de UR blijkt dat de voortgang in het derde kwartaal net als in het tweede kwartaal van 2022 beperkt was, als gevolg van de reguliere rapportageverplichtingen uit de planning- en controlcyclus. Sint Eustatius heeft in het derde kwartaal de jaarrekening 2021 afgerond, en de ontwerpbegroting 2023 opgesteld. Op grond van artikel 19 lid 4 van de Wet FinBES had Sint Eustatius de vastgestelde begroting 2023 op 15 november 2022 bij het Cft moeten aanleveren, ter doorgeleiding aan de minister van BZK. Deze wettelijke aanlevertermijn is niet gehaald.

In het vierde kwartaal van 2022 zal een tussentijdse controle worden uitgevoerd door de externe accountant en staat de inrichting van de administratieve organisatie en interne controle centraal. Daarnaast bereidt Sint Eustatius een integratie voor van de negen afzonderlijke (financiële) administraties. Ook worden verbeteringen doorgevoerd in het debiteurenbeheer. Het Cft roept Sint Eustatius op voldoende personele capaciteit vrij te maken om daadwerkelijk voortgang te boeken.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam